

Eriarvoistumisen torjuntaan tarvitaan nyt elvytystä

Edelliset talousnotkahdukset opettivat, että tiukat vyönkiristysohjelmat vain lisäävät eriarvoisuutta. Koronakriisin hoidossa samat virheet on mahdollista välttää.

Kriisit vaikuttavat usein voimakkaimmin jo ennestään haavoittuvassa asemassa oleviin, eikä koronapandemia tee tästä poikkeusta. Taloudellisen tuen tarve, velkaongelmat ja ruoka-avun tarve ovat lisääntyneet. Erityisen kovasti kriisi on vaikeuttanut nuorten ikäryhmien toimeentuloa.

Eriarvoistumisen kasvusta kertoo muun muassa tuore Sosiaalibarometri, joka on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestön Sostenin toteuttama kyselytutkimus.

Huolestuttavasta kehityksestä huolimatta Sostenin pääekonomisti **Jussi Ahokas** näkee tilanteesta jotain myönteistäkin. Hän on havainnut, että länsimaissa eriarvoisuutta vastustavat kannanotot ovat voimistuneet koronakriisin myötä. Ne ovat näkyneet esimerkiksi eri puolilla Yhdysvaltoja levinneissä mielenosoituksissa.

– Uskon, että pandemian jälkeen eriarvoisuutta lähdetään kitkemään pois voimallisemmin kuin viime vuosikymmeninä on tehty, Ahokas sanoo.

VEROTUKSEEN LISÄÄ PROGRESSIIVISUUTTA

Jussi Ahokkaan mukaan koronakriisi voi lisätä myös Suomessa vaatimuksia, joiden mukaan talouspolitiikalla on tavoiteltava entistä yhdenvertaisempaa yhteiskuntaa ja otettava huomioon heikoimmat ja haavoittuvimmat.

– Eri asia kuitenkin on, miten talouspolitiikka näihin vaatimuksiin reagoi. Se on pitkälti poliittinen kysymys. Meilläkin varmasti pyritään siihen, ettei heikoimmassa asemassa olevilta ainakaan leikata. Ehkä jopa uskalletaan osallistaa tulojen ja varallisuuden jakauman yläpäässä olevia aiempaa enemmän yhteisiin talkoisiin.

Tällä Ahokas tarkoittaa esimerkiksi korjauksia verojärjestelmään, jotta verotuksesta saadaan kokonaisuudessaan nykyistä progressiivisempi. Lisäksi hän pitäisi huolta, että perusturvan ja toimeentulotuen taso pysyy vähintäänkin hintojen nousun tahdissa.

ELVYTYKSELLE EI OLE NYT VAIHTOEHTOJA

Eläketurvakeskuksen tutkimuksesta, tilastoista ja suunnittelusta vastaava johtaja **Jaakko Kiander** sanoo, että koronakriisin vaurioiden korjaamiseen tarvitaan kasvua edistävää ja yritysmyönteistä talouspolitiikkaa, joka tukee työllisyyttä ja työllistämistä. Oheen tarvitaan vahva ja tulonjakoa tasaava hyvinvointijärjestelmä.

– Talouspolitiikassa valittaviin keinoihin vaikuttaa oleellisesti koronatilanteen kehitys tulevien kuukausien aikana. Mahdollinen toinen aalto pitkittää taloudellista kriisiä, mikä pidentää taloutta elvyttävien toimien tarvetta. Ilman sitä osa yrityksistä menisi nurin, mikä ajaisi kansalaisia ahdinkoon, kun työt loppuisivat.

Kianderin mukaan ainakin tänä ja ensi vuonna taloutta on pakko elvyttää reippaasti.

– Onneksi tästä on varsin hyvä yhteisymmärrys koko Euroopassa. Euroopan keskuspankki tukee taloutta niin paljon kuin pystyy. Lisäksi EU:ssa päästiin sopuun isosta elvytyspaketista. Myös jäsenmailla on mahdollisuus elvyttää kunnolla, kun finanssipolitiikan säännöistä joustetaan.

PÄÄTTÄJÄT VIISASTUIVAT 1990-LUVUN LAMASTA

Jaakko Kiander on tutkinut 1990-luvun laman vaikutuksia, joista näkyvimpiä olivat suurtyöttömyys ja pk-yrittäjien konkurssit. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi huomattavasti, mikä lisäsi syrjäytymistä ja terveysongelmia.

– Suomalaiset päättäjät ovat siitä lähtien halunneet ehkäistä taantumien kielteiset vaikutuksia ja ovat siinä varsin hyvin onnistuneetkin.

Kianderin mielestä suomalainen hyvinvointiyhteiskunta luo vahvan pohjan koronakriisistä selviytymiseen. Samalla on kuitenkin tärkeää suunnata huomio heihin, joiden hyvinvointia poikkeustilanne on koetellut eniten.

– Näin vältetään aiempien lamojen pitkäkantoiset vahingolliset seuraukset.

Kiander arvioi, että Euroopan tasolla aiemmista kriiseistä on ehkä opittu. Finanssikriisin jälkeen Kreikan, Espanjan ja muiden ylivelkaantuneiden maiden talouksia lähdettiin runsas vuosikymmen sitten tervehdyttämään tiukoilla säästöpaketeilla. Koronakriisissä päällimmäisenä ovat nyt massiiviset elvytystoimet.

KIPUPAKETISTA PUHUMINEN NYT ENNENAIKAISTA

Toukokuussa **Vesa Vihriälän** johtama taloustieteilijöiden selvitysryhmä totesi, että koronakriisin jälkeen Suomi tarvitsee miljardien eurojen ”kipupaketin”, joka sisältää menoleikkauksia, veronkiristyksiä ja työllisyystoimia.

Ryhmän mielestä sopeutuksen tulisi alkaa viimeistään vuonna 2023. Toisaalta myönnetään, että vyönkiristyksen optimaalisen aloitusajan ja vauhdin määrittäminen on vaikeaa.

Myös Kianderin mielestä talouden sopeutusta tarvitaan tulevaisuudessa, mutta kipupaketista puhuminen on vielä ennenaikaista. Sitä ennen on pandemia hoidettava pois päiväjärjestyksestä.

– Sopeutuksesta puhuminen vaikuttaisi välittömästi ihmisten odotuksiin. Toisaalta kuva tulevaisuudesta on niin epäselvä, että emme tiedä, millaista sopeutumista tarvitaan ja missä vaiheessa.

Myös Jussi Ahokkaan mielestä pahin virhe olisi lähteä kiristämään talouspolitiikkaa liian aikaisin.

– Nyt tarvitaan työllisyyttä, investointeja, koulutusta ja kestäväää kasvua edistävää politiikkaa, jossa yhteiskunnan voimavaroja jaetaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävämmiin. Myös julkisia palveluja on kehitettävä niin, että ne vastaavat aidosti esimerkiksi toimeentuloon ja terveyteen liittyviin hyvinvointivajeisiin.

[Kerro meille tämän linkin kautta, mitä mieltä olit artikkelista. Vastanneiden kesken arvomme kirjapalkintoja.](#)

Matti Remes
Kuva: Istockphoto